

gubernacula affinis suis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, & Cardinalibus à se promotis & benemeritis, concedere, ut inde utilitatem ac beneficium consequantur. Nonnulla enim gubernatio, & legatio, tria, quatuor, & usque septem millia aureorum, nonnunquam amplius in annuis redditibus habebat.

Verum Sixtus V hæc emolumenta omnia ad se traxit, ipseque gubernatores illuc misit: quatinus in re haud bene scio, num populi in ratione gubernationis quidquam lucri fecerint: illud verum est, ipsos propter summam in hac re Pontificis diligentiam, quiete vivere, cum ante hac magnis perturbationibus jactati fuerint, sævissimas inter se inimicitias exercentes, neque cuiquam odii causa parcentes, extinctis aliquando integris familiarum gentibus.

Sed ex hoc incommodo beneficium illud consecutum est, quod in armorum exercitio sese perpetuo exercentes, videantur magna ex parte strenui & generosi milites evasisse: quos præteriti Pontifices ad numerum usque viginti quinque millium conscriptos delegerunt, & in cohortes distribuerunt, ut exercerentur.

Milites. In præsentia Pontifex nullos habet stipendiarios milites, præter ducentos Helvetios, & centum equites levis armaturæ, quibus stipendiis utitur: viginti quinque Helvetios Ravennæ, in agro Piceno viginti quinque pedites, totidemque equites; præter Adrianæ molis præsidarios milites: item arcis Anconitanæ, aliarumque arcium & turrium, paucissimo numero. Bononia ex suis redditibus centum habet stipendiarios Helvetios, & quinquaginta equites. In istis nihilominus civitatibus ac regionibus possent, quotquot placeret, milites colligi, & nonnulli equites, quanquam non adeo magno numero: neque desunt eximie virtutis duces: quandoquidem videntur hæc provinciæ non minus quam quælibet pars Italiæ, iis abundare.

Arces. Quoad arces, quædam sunt natura munitæ, ut Orvietum, sed parum arte adjunctæ: hæc enim res non minus socorditer, quam pleræque aliæ, in statu Ecclesiastico tractatur. Incepit Pius IV Leoninæ civitatis munitionem (quæ est pars Romæ ultra Tiberim, in qua parte est Castellum S. Angeli, templum S. Petri, palatium Pontificis) ne regina urbium hostilibus damnis semper exposita foret: Gregorius Pontifex multum pecuniæ expendit, eandemque partem duabus pulcherrimis viis exornavit: & præsens Pontifex, munitionem absolvit.

Verum Ecclesiastici imperii arces, quæ majoris sunt momenti, sunt Neapolim versus, Agnania; Civitas vetus ad mare inferum; Ancona: adhuc omnes ita imperfectæ, ut difficillime restituri esse videantur minimæ, quæ fieret ab hoste, impressio. Sunt præterea pleræque alia castella & arces male custoditæ, cum propter minimum præsidiorum numerum

Italia.

& virtutem, tum propter munitionum & annonæ defectum.

Restat, ut de proventibus dicamus, qui consistunt in vini, olei, farinæ, salis, carnis, ac cæterarum venalium rerum vectigalibus, gabelis, multis: subsidio triennali, quod à Paulo III extra ordinem semel imperatum, jam ordinarium ac perpetuum fieri cœpit: subsidio triennali, quod Fratrum sive Monachorum non mendicantium in Italia collegia persolvere consueverunt: collectis ex Hispania, Lusitania, Italia: censu S. Petri, quem reges Neapolitani, duces Parmæ & Placentiæ, aliique dependunt: Item ordinariis redditibus à Romaniola, Marchia Anconitana, patrimonio S. Petri, Latio, Umbria; agris Camerino, Perusino, Bononiensi, Beneventano & aliis regionibus ac oppidis.

His non computo illas utilitates quæ ex præfecturis à Pontifice retentis & sibi reservatis percipiuntur: has enim illis sumptibus contrapendo, quos Pontifex in Cardinales quosdam, minus divites, erogare solet.

Neque Annatas beneficiorum, & pensiones pro Bullarum redemptionibus, in rationes refero, quum ex his nihil in Pontificis ærarium inferatur, sed diversis officialibus sint obligatæ.

Quamvis autem horum reddituum non pauci à superioribus Pontificibus alienati fuerint; tamen Sixti V vigilantia & parsimonia, ita jam sunt revocati, ut sesquimillionem auri fere reddant.

Alienationes hæc sub duobus factæ sunt nominibus & titulis; officiorum & montium.

Officia sunt fere omnia ministeria aulica & his consimilia, quorum est ea conditio, ut post mortem ejus, qui tenuit, vacent, aut etiam tum, quando is ad Cardinalatum evectus fuerit. In his æstimandis Camera ita versatur, ut pro denis annui redditus, semel centum poscat; unde quinquies centena coronatorum millia confici putantur.

Montes duorum sunt generum: Aut enim morte extinguuntur, qui pro singulis centenis duodecim aureos annuatim reddunt: aut ad hæredes transeunt, & pro centenis septem pendunt.

Præter hæc aliis etiam modis Pontificii redditus obligati & onerati sunt, imprimis ab ipsius urbis & aliarum provinciarum Præfecturis; nec parum in urbanos populi Romani magistratus erogatur. Huc accedunt sumptus domestici in Pontificis familiam, in Helvetiorum & levis armaturæ equitum satellitia; in castelli S. Angeli, Ostiæ, Civitatis veteris, Terracinae, Orvieti, &c. præsidia; in cantores, cornicines, nuncios, cursores, & ejusmodi famulitium: in elemosynas, dona & largitiones, aliaque in magnatum aulis usitata.

Verum ut hanc partem de seculari Pontificis imperio concludam: illud ausim dicere, si

Y y

Prin-